

L-ATT DWAR IL-PROTEZZJONI TA' ADULTI F'SITWAZZJONIJIET TA' VULNERABBILTÀ (PASVA)

L-ISKOP TA' DIN IL-LIĠI

Din il-liġi hi msejha **I-Att dwar il-Protezzjoni ta' Adulti f'Sitwazzjonijiet ta' Vulnerabbiltà (PASVA)**.
Hi tgħin lill-adulti li għandhom bżonn ta' appoġġ.

Din il-liġi tħalli lil haddieħor jgħin meta adult ikun qed jiġi trattat ħażin, imsawwat, jew injorat.

Din l-għajjnuna tissejjaħ **Protezzjoni**.

Protezzjoni hija meta xi hadd jgħin lil xi hadd ieħor milli jiġi trattat ħażin, imsawwat, jew injorat.

Il-persuna li tiegħu ħsieb dan il-proċess tissejjaħ **Direttur**.
Id-Direttur jista' jitkellem ma' esperti għal pariri.

Ma' dawn l-esperti hemm:

- Il-Kummissarju għad-Drittijiet ta' Persuni b'Dizabilità (**CRPD**)
- Il-Kummissarju għas-Saħħa Mentali (**MHC**)
- Il-Kummissarju għall-Persuni Anzjani (**COP**)

X'JAGĦMEL ID-DIRETTUR?

Id-Direttur jiċċekkja kif sejjer l-adult u jaħdem biex is-sitwazzjoni tal-adult tkun tajba.

Id-Direttur jisma' lill-adult u jipprova jagħmel dak li jrid l-adult.

Id-Direttur għandu jispjega l-affarijiet b'mod sempliċi u ma jimbuttax lill-adult.

Id-Direttur jista' jagħti parir lill-familja, ħbieb u Persuni ta' Appoġġ tal-adult li qiegħed jgħin.

Id-Direttur jista' joffri taħriġ lil adulti li jkunu jeħtieġu l-għajnuna, lill-familjari tagħhom, u lil nies bhal tobbja li jgħinuhom.

Jista' joffri taħriġ ukoll lil dawk l-ufficċji tal-Gvern jew ghaqdiet li jahdmu ma' dawn l-adulti.

Id-Direttur jista' wkoll jagħmel kampanji ta' għarfien għal dawn in-nies, dawn l-ufficċji u dawn l-għaqdiet.

Kampanja ta' għarfien tkun meta jsiru sensiela ta' attivitajiet sabiex tingħata l-informazzjoni lil ċerti nies, per eżempju, permezz ta' riklami fuq it-televiżjoni.

Id-Direttur jista' joħroġ ukoll linji gwida dwar kif persuna tista' titthares mill-abbuż.

Linji gwida jkunu numru ta' punti, miktuba f'dokument, li jgħinu lil dak li jkun jifhem kif għandu jagħmel xi ħaġa.

REGOLI

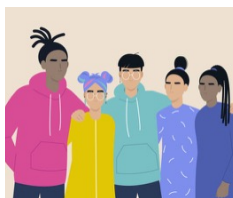
Kull adult jista' jagħzel kif jgħix.

Jista' jgħid iva jew le għall-għajnuna.

Kull adult għandu jirċievi l-għajnuna li hi l-aħjar għalih.

Din l-għajnuna għandha tkun adattata għall-bżonnijiet partikolari ta' persuna.

Per eżempju, il-bżonnijiet partikolari ta' persuna anzjana li tkun mara, jew ta' persuna b'dizabilità li tkun gay.

Id-drittijiet u x-xewqat tal-adult għandhom dejjem jiġu rispettati.

Il-bżonnijiet tal-adult għandhom jiġu ċcekkjati spiss għax l-affarijiet jistgħu jinbidlu.

KIF TIRRAPPORTA PROBLEMA?

Kull min jara xi ħaġa ħażina jista' jinforma lid-Direttur, lill-Pulizija jew lill-Aġenzija li toffri Sapport lill-Vittmi.

L-Aġenzija li toffri Sapport lill-Vittmi hija uffiċċju tal-Gvern li tista' tkellem persuna jekk tħoss li kienet vittma ta' xi abbuż.

Nies bħal tobba, għalliema jew carers għandhom jirrappurtaw jekk jaraw problema.

L-istudenti li jkunu qed jaħdmu f'postijiet bħal sptarijiet għandhom jgħidu lill-għalliem jew lill-kap tagħhom.

Min jirrapporta jkun protett. Jiġifieri ħadd ma jkun jaf min għamel ir-rapport. Ħadd mhu ħa jkun irrabjat mal-persuna jekk tgħid il-verità.

Id-Direttur jista' jitlob rapporti oħra u jitkellem ma' nies li jafu lill-persuna li jista' jkollha bżonn l-għajnuna.

Jekk xi ħadd jigdeb, jaħbi informazzjoni importanti jew jagħmel rapport falz apposta, jista':

- Jmur il-ħabs bejn 4 xhur u sena | • Iħallas multa sa €5,000

Jista' wkoll jeħel it-tnejn li huma, jiġifieri ħabs bejn 4 xhur u sena, u sa €5,000 multa. Jista' wkoll jeħel it-tnejn li huma, jiġifieri ħabs bejn 4 xhur u sena, u sa €5,000 multa.

X'JIGRI WARA R-RAPPORT?

Fi żmien 5 ijiem, id-Direttur irid jiċċekkja jekk ir-rapport jagħmilx sens.

Jekk hu każ ta' emerġenza, dan irid isir aktar malajr.

Id-Direttur għandu 30 ġurnata biex jiddeċiedi x'se jagħmel. Jista' jieħu 30 ġurnata oħra jekk hemm bżonn.

KIF JIĊĊEKKJA D-DIRETTUR?

Id-Direttur jista' jiċċekkja jekk l-adult huwiex qed jigi trattat ħazin, imsawwat, jew injorat.

Biex jiċċekkja, id-Direttur jaħdem ma' grupp ta' esperti li jissejjaħ Kumitat Kongunt.

Dan il-Kumitat jigbor fih esperti mill-Aġenzija Sapport, id-Dipartiment għall-Anzjanità Attiva u l-Kura fil-Komunità, is-Servizzi tas-Saħħa Mentali u l-Aġenzija li toffri Sapport lill-Vittmi.

Il-Kumitat Kongunt iħares lejn il-ħajja tal-adult biex jara dwar is-saħħa u l-flus tal-adult, u dwar fejn jgħix.

Il-Kumitat Kongunt irid jitkellem mal-adult waħdu jew ma' nies oħra.

Il-Kumitat Kongunt jista' jitlob rapporti oħra u jitkellem ma' nies li jistgħu jgħinu lill-persuna li jaf ikollha bżonn l-għajnuna.

Il-Kumitat Kongunt jista' jitlob informazzjoni minn sptarijiet, banek u postijiet oħra.

Jekk il-Kumitat Kongunt jitlob informazzjoni, din għandha tingħata.

META HEMM BŻONN IL-QORTI?

Id-Direttur jista' jitlob l-għajnuna tal-Qorti.

Il-Qorti tista' tħalli lid-Direttur iżur id-djar ta' persuni oħra jekk hemm bżonn.

Il-Qorti tista' titlob lil ċerti persuni sabiex jiċċekkjaw kif sejjer l-adult. L-adult għandu dritt jgħid le.

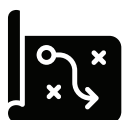
KIF JITTIEĦDU D-DEĊIŻJONIJIET?

Id-Direttur jiddeciedi jekk persuna għandhiex bżonn Protezzjoni.

Jekk tingħata Protezzjoni, id-Direttur, flimkien mal-Kumitat Kongunt, jagħmel pjan biex jgħin lill-persuna.

Il-pjan għandu jkun adattat għal dak li trid u għal dak li għandha bżonn il-persuna.

Għalhekk jissejjaħ 'Pjan ta' Sapport Individwalizzat'. 'Individwalizzat' tfisser li xi ħaġa tkun imfassla skont il-bżonnijiet tal-individwu.

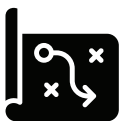
MODI TA' KIF TINGĦATA L-GĦAJNUNA

Tgħin lill-persuna tagħmel l-għazliet tagħha stess.

Tagħmel l-affarijiet aċċessibbli u faċli biex jinftiehem.

Ikun hemm pjan li jkun ikkontrollat sew.

Toffri terapija, taħriġ, jew għajnuna fid-dar.

Titlob biex tingħata Persuna ta' Appoġġ.

Tfittex post sigur fejn il-persuna tista' tgħix jew tingħata appoġġ. Sigur tfisser 'safe'.

Tgħin lill-persuna f'kull servizz ieħor li jkun hemm bżonn biex il-persuna tibqa' sigura u b'saħħitha.

GĦAJNUNA BIL-FLUS

Id-Direttur jista' jitlob lil xi ħadd iħallas għall-bżonnijiet tal-persuna biex jgħinha.

Dik il-persuna li toffri għajnuna bil-flus tista' wara titlob lil persuni oħra involuti biex jgħinuha tħallas.

ORDNIJET TAL-QORTI TA' PROTEZZJONI (ORDNIJET TA' INTERVENT PROTETTIV)

Jekk ikun hemm bżonn, id-Direttur jista' jitlob lill-Qorti biex tiproteġi lill-persuna.

Il-Qorti tista' taqbel u tagħmel ordni biex tgħin lill-persuna. Dik l-ordni tissejjaħ Ordni ta' Intervent Protettiv.

Il-Qorti dejjem tara x'tixtieq u x'għandha bżonn il-persuna.

Il-Qorti tista' tgħid lill-oħrajn kif għandhom jgħinu lill-persuna jew kif iżommuha sigura.

Il-Qorti tista' tordna lil xi ħadd biex ma jersaqx lejn il-persuna jew biex ma jdejjaqhiex.

Il-Qorti tista' wkoll titlob lil xi ħadd biex jagħti l-flus lill-persuna jekk hu responsabbli li jagħmel dan.

APPOĠĠ MIŻJUD SKONT IL-BŻONN

Id-Direttur jista' jitlob lill-Bord għas-Salvagwardja tal-Awtonomija Personali jagħti ordni għal żmien qasir jekk il-persuna tkun f'riskju. Jigifieri tkun f'pożizzjoni ħażina li trid l-attenzjoni malajr.

Il-Bord għas-Salvagwardja tal-Awtonomija Personali huwa l-Bord li jieħu ħsieb jgħin lill-persuni b'diżabilità jew adulti f'sitwazzjonijiet vulnerabbli jsibu appoġġ biex jieħdu d-deċiżjonijiet tagħhom.

Din l-ordni tista' ddum sa 180 ġurnata u jistgħu jiżdiedu l-ġranet jekk ikun hemm bżonn.

Tintuża biss meta l-persuna għandha bżonn għajjnuna mill-ewwel.

QABEL MA TMUR IL-QORTI

Meta d-Direttur jitlob lill-Qorti Ordni ta' Intervent Protettiv, irid javża lill-Qorti qabel. Intervent tfisser meta xi ħadd jidhol fin-nofs biex jirranġa l-affarijiet. Pereżempju, għalliema twaqqaf ġlieda bejn żewġt itfal.

Hemmhekk, l-għalliema tkun għamlet intervent biex twaqqaf il-ġlieda. Din tfisser li l-Qorti tidhol fin-nofs biex tipproteġi lill-persuna b'diżabilità meta l-affarijiet ikunu sejrin ħażin ħafna.

Ordni ta' Intervent Protettiv hija regola speċjali mill-Qorti biex iżzomm l-adult sigur.

Jekk mhux każ ta' emerġenza, id-Direttur irid jinforma lin-nies li għandhom x'jaqsmu mal-każ mill-inqas 15-il ġurnata qabel.

Dan jinkludi wkoll lill-Persuni ta' Appoġġ u lill-familja.

Il-persuna tista' tingħata appoġġ fil-qorti.

Jekk il-persuna ma tistax tħallas għal avukat, id-Direttur jista' jħallas hu.

X'TIĊĊEKKJA L-QORTI?

Il-Qorti tagħti l-għajjnuna biss jekk il-persuna verament għandha bżonn l-għajjnuna.

Il-Qorti tagħti l-għajjnuna kif trid il-persuna.

Il-Qorti mhux se tkun stretta ħafna.

KEMM IDDUM L-ORDNI TAL-QORTI?

L-Ordni tal-Qorti ddum sena.

Qabel tispicċa l-Ordni, il-Qorti tiċċekkja jekk l-Ordni għandhiex tiegħaf jew tkompli.

ORDNIJIET TA' EMERĠENZA MILL-QORTI

Jekk persuna tkun f'riskju serju, il-Qorti taħdem biex tirroranġa l-każ malajr.

Il-Qorti tista' ċċaqlaq lill-persuna minn fejn toqgħod jew tneħħi l-perikolu.

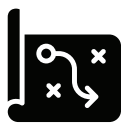
BIEX ISSEGWI DAK LI JKUN QED JIĠRI

Id-Direttur irid iżomm lill-persuna infurmata b'lingwa faċli.

Irid ukoll jgħid lill-Persuna ta' Sapport.

Id-Direttur irid jerga' jara l-pjanijiet u l-ordnijiet mill-inqas kull 6 xhur.

PROTEZZJONI TAL-INFORMAZZJONI PERSONALI

Id-Direttur irid iżomm l-informazzjoni tal-persuna sigura.

Tiġi miġbura biss l-informazzjoni li hemm bżonn.

Il-persuna għandha dritt tagħti jew ma tagħtix informazzjoni.

Il-persuna tista' titlob biex l-informazzjoni dwarha tiġi kkoreġuta, jew tista' tgħid li ma tridx li tinzamm informazzjoni dwarha.

ĊERTIFIKATI TA' APPROVAZZJONI

Il-persuni kollha li jaħdmu biex jagħtu appoġġ lil adulti f'sitwazzjonijiet vulnerabbli se jingħataw Ċertifikat ta' Approvazzjoni. Dan ifisser li dawn il-persuni jkunu aċċettati mid-Direttur sabiex jaħdmu ma' dawn l-adulti.

Il-persuna li ġġib dan iċ-Ċertifikat tkun qed turi li qatt ma kisret il-ligi billi għamlet xi haġa kontra dawn l-adulti. Pereżempju, ma tkunqatt instabet haġa li wegġgħet persuna b'dizabilità.

Iċ-Ċertifikat jintbagħat bil-kompjuter, u persuna tista' tistampa kopja tiegħu jekk trid. Ikollu barcode fuqu, sett ta' linji li jistgħu jinqraw, per eżempju, permezz ta' app fuq il-mobile.

B'dan il-mod, persuna tkun tista' tara Ċertifikat ikunx għadu validu (jgħodd) jew le, u jkunx veru jew falz.

Jekk fil-futur dawn il-persuni jiksru l-ligi billi jagħmlu xi haġa kontra adulti f'sitwazzjonijiet vulnerabbli, iċ-Ċertifikat ma jibqax jgħodd. Jekk jigri hekk, ma jkunux jistgħu jibqgħu jaħdmu ma' dawn l-adulti.

Min jaħdem ma' adulti f'sitwazzjonijiet vulnerabbli mingħajr ma jkollu dan iċ-Ċertifikat, jista' jeħel multi u ħabs.

REĠISTRU GĦALL-PROTEZZJONI TA' ADULTI F'SITWAZZJONIJIET VULNERABBLI

Dawk il-persuni kollha li jkunu kisru l-ligi billi għamlu xi haġa kontra xi adult f'sitwazzjoni vulnerabbli, ser jitnizzlu d-dettalji tagħhom f'Reġistru. Reġistru huwa ktieb li jkun fih ċerta informazzjoni, bħad-dettalji dwar ċerti nies.

Min ikun imnizzel f'dan ir-Reġistru ma jkun jista' qatt jaħdem ma' adulti f'sitwazzjonijiet vulnerabbli. Biex jerga' jaħdem ma' adulti f'sitwazzjonijiet vulnerabbli jrid jitneħħa minn fuq ir-Reġistru.

TIBDIL FL-ATT DWAR IR-RATIFIKA TAL-KONVENZJONI DWAR IL-PROTEZZJONI INTERNAZZJONALI TAL-ADULTI

Din il-liġi tbiddel ukoll l-Att dwar ir-Ratifika tal-Konvenzjoni dwar il-Protezzjoni Internazzjonali tal-Adulti.

Dan l-Att hu liġi li permezz tiegħu, Malta qablet ma' dokument iffirmit minn numru ta' pajjiżi differenti, imsejjaħ il-Konvenzjoni dwar il-Protezzjoni Internazzjonali tal-Adulti.

Permezz ta' dan id-dokument, dawn il-pajjiżi laħqu ftehim bejniethom, sabiex jekk adult igawdi protezzjoni f'pajjiż wieħed, per eżempju f'Malta, u jmur jgħix f'pajjiż ieħor, per eżempju fi Franza, ikun jista' jgawdi dik l-istess protezzjoni fi Franza, mingħajr il-bżonn ta' ħafna karti żejda.

It-tibdil f'dan l-Att hu sabiex il-protezzjoni li tingħata f'Malta, lil persuni barranin skont il-ftehim li jinsab f'dan id-dokument, tingħata skont ir-regoli li jinsabu fil-liġi tal-PASVA.